

P. D. Kravcszkij:

V. V. MAJAKOVSKIJ

Hungária, Budapest, 1950. 95 o.

Majakovszkij a verselés újtójaként, végtelenül eredeti költőként, egy új, sajátos költői stílus megalkotójaként került be a költészet történetébe.

1893-ban született Grúziában; apja erdész volt. A leendő költő gyermekkorát ezen a gyönyörű, napsugaras vidéken töltötte. Tudatában mély benyomást hagytak hátra itt szerzett élményei. A természetet rendkívül szerette. 1908-ban belépett az Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspártba, ahol propagandistaként dolgozott. A forradalomig a kapitalista világ minden intézménye ellen ádáz küzdelmet folytatott. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom után végérvényesen kialakult Majakovszkij költészeté. Harcolt az elavult világ maradványai ellen, s verseinek tartalma politikailag élesebb, formailag csiszoltabb lett.

Rendkívüli érdeme, hogy az irodalmi nyelvet demokratizálta, s „törvényesítette“ a köznyelvet az irodalomban.

Munkásságának jelentősége politikai és művészeti szempontból végtelen nagy; alkotásaiban benne él annak az embernek nagy és szenvedélyekkel telt lelke, akinek a kommunizmus óhajtott álma és törekvéseinek célja volt.

Minden verse szúr egyet a burzsoá kultúrán, s megmutatja a szovjet rendszer vitathatatlan fölényét a kapitalizmus felett.

Fagyajev így jellemezte munkásságát: „A kommunizmus Majakovszkij számára a technikának a természet feletti határtalan uralmát jelenti; a magántulajdonosi, az individualizmus, a kispolgári élet végét; a bőséget, a vidám munkát, az emberek közötti megtisztult, világos és okos viszonyok létrejöttét“...

Majakovszkij nagyon jól tudta, hogy mi az igazi értéke a nyugati civilizációnak és mi a valódi világegyetem a gyökeréig képmutató, megvásárolható, hazug polgári demokráciáknak.

E kiváló költő alkotásainak méltó értékelését fejezik ki Sztálin elvtárs szavai: „Majakovszkij a mi szovjet korszakunknak legjobb, legtehetségesebb költője volt és az is marad“.

Kravcszkij könyve Erdődi József kiváló fordításában taglalja a költő életét, munkásságát, forradalmiságát és művészetének jelentőségét.

B. G. Kuznyecov:

AZ OROSZ TUDÓSOK
HAZAFISÁGA

Szikra, Budapest, 1950. 443 o.

A szovjet nép mély tiszteletet és érdeklődést tanúsít az orosz tudomány multja és haladó történelmi hagyományai iránt. Kuznyecov könyve példák hosszú sorával támasztja alá az orosz tudósok forradalmiságát és lelkes hazafiságát. Megemlékezük többek között M. V. Lomonoszov, N. I. Lobacsevszkij, B. Sz. Jakobi, E. H. Lenc, N. N. Zinyin, A. M. Butlerov, D. I. Mendelejev, P. N. Jablonskov, A. N. Lodugin, A. G. Sztoletov, A. Sz. Popov, P. N. Lebegyev, V. O. Kovalevszkij, A. O. Kovalevszkij, I. I. Mecsnyikov, I. M. Szecsenov, K. A. Tyimirjazev, N. Sz. Kunakov, A. N. Bah, A. E. Ferszman, A. E. Vernadszkij, V. R. Viljamsz, I. V. Micsurin, T. D. Lüszenko és I. P. Lavlov munkásságáról.

Természetesen a mult század tudósainak hazafisága és a szocialista tudósok hazafisága között gyökeres különbség van. Ma a termelés, a technika, a tudomány és a kultúra fejlődése közvetlenül a népet szolgálja: annak a társadalomnak a fejlődését biztosítja, mely a kizsákmányolás bármilyen formájának teljes megsemmisítésén alapszik.

A cárizmus ágája, az önkény és a kizsákmányolás a hivatalnokok, földesurak és a polgári körök megvetése, bizony gyakorta gátolta az orosz tudósok munkásságát, melyet végső fokon a nép érdekében fejtettek ki.

Megváltozott a helyzet a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme után. Felszabadult a tudomány, s hatalmas ösztönzést kapott a szabad, semilyen dogma előtt meg nem hajló, mindent legyőző tudomány gondolat.

A haladó forradalmi elméletek átvették és magukba szívták mindazt, ami a mult századok tudományában jó volt; de új, sokkal magasabb fokra emelték a régi tudomány hasznos elemeit.

A szovjet tudósok büszkéek arra, hogy a világ leghaladóbb tudományának művelői. Nem alázkodnak meg a reakciós burzsoá tudományok előtt. A szovjet tudósoknak óriási fölényük van: a szocialista társadalmi rend viszonyai közepette dolgoznak, mely a gyors és folytonos tudományos haladás minden lehetőségét biztosítja, s ezenkívül a szovjet tudósok legjelentősebb elméleti fölénye a marxizmus-leninizmus tudományos elmélete s a bolsevik Párt hatalmas támogatása!

Kuznyecov könyve számtalan — eddig előttünk ismeretlen — adattal gazdagítja ismereteinket és még közelebb vezet az igazi szocialista hazafiság és a szovjet tudomány megismeréséhez.

Kerbojev:

A DÖNTŐ LÉPÉS

Révai, Budapest, 1950. 459 o.

Berdi Muradovics Kerbojev egyike a legkiválóbb türkmén íróknak. 1894-ben született, első munkáival 1924-ben tűnt fel. 1947-ben jelent meg legnagyobb regénye: „A döntő lépés“, melyért Sztálin-díjban részesült.

A „döntő lépés“ a türkmén nép történelmének azokat az eseményeit írja meg, melyek szoros összefüggésben állnak az Októberi Forradalommal.

A regény hőse: Artik, a fiatal szegény paraszt. Sorsa a türkmén nép sorsát szimbolizálja. Irni-olvasni is alig tud, tele van előítéletekkel, nem képes felismerni, hogy melyik oldalon van az igazság. Rövidlátásában Eziz mellé szegődik, ki ugyan a nép barátjának álcázza magát, de valójában nacionalista burzsoá; kalandor, az angol intervencionisták bábja.

1918 nyarán az angol intervencionisták lázas tevékenységet fejtenek ki Türkmenisztánban. Egész Közép-Ázsia angol ügynököktől hemzseg, a türkmén nép vére patakokban ömlik.

Amikor Artik látja, hogy Eziz az angolok kedvéért saját népét is képes kizsárolni, akkor lesz világos előtte, hogy Eziz közönséges, aljas kalandor. Határoz és egy csapat fellegyverzett lovassal átmegegy a bolsevikokhoz, ahol Csernyisov, régi barátja felnyitja a szemét: Artik már tudja, miért harcol.

Kerbojev regénye megismertet bennünket a Türkmen Köztársaság történelmének legérdekesebb napjaival, megszeretteti annak hőseit, ismerteti a türkmén élet népi sajátosságait.

A regény felépítése egyszerű, nincs benne semmi erőltetett; igazi realista regény.

Az író nem énekel a tájról és nem időzik asszonyai szépségénél, nem bizonygatja a türkmén harcosok bátorságát és becsületességét. Regénye történetében némileg hasonló Solohov: „Csendes Don“-jához.

A mű az 1920-as eseményekkel záródik. Artik még fiatal, mikor búcsút veszünk tőle. A regény utolsó fejezetében Artik barátjával, Csernyisovval, a fehér-gárdisták felett aratott győzelem után, az Amu-Darja folyó partján beszélget. Artik nézi a hatalmas folyót, amint terméketlen partjai között hömpölyög és

megkérdezi: Vajjon van-e földi hatalom, mely az Amu-Darja folyását szabályozná és életet öntene a kiszáradt türkmén földbe? „Van — feleli Csernyisov —, a nép, melyet a bolsevikok vezetnek!“

Ivan Csernyisovnak igaza volt. Alig 30 év telt el azóta és álma máris a beteljesülés felé halad. Az új öt éves terv fontos helyet biztosít a Kara-Kumi Nagy Csatorna építésének. Hatvan százalékkal fogja növelni a köztársaság megművelhető földjeinek számát. Félmillió hektárnyi lakatlan sivatagból új legelők zöldülnek ki.

A regény utolsó mondatai tömören foglalják össze Artik érzéseit. „Délre járt az idő. A csendes szél szétkergette a felhőket. Hideg téli nap világított. Ezüstösen síkoltak sugarai a tengeren. A megrongált hadihajók észak felé bukdácsolnak. Egy lövedék felgyújtotta az olajtartályt. Sűrű füsttel égett. A füst között vörös zászló emelkedett a város fölé.

Artik a zászlót nézte s soha nem érzett boldogság töltötte el. Maga előtt látta a Káspi-tengert, de gondolatban az Amu-Darjától idáig az egész vidéket is. Ez volt az útja — hibákkal, megbánásokkal, vérrel kövezett út a szabadság felé, mely a néphez és a győzelemhez vezette.“

Harlan Ruszev:

HEGYEK KÖZÖTT

Réval, Budapest, 1950. 301 o.

A bolgár nép, a Bolgár Kommunista Párt vezetésével elkeseredett harcokat vívott a második világháború alatt a német fasizmus és kiszolgálói: a bolgár cári kormány ellen. A harc már 1941-ben megindult. Vasútvonalak robbantak fel, raktárok gyulladtak ki, — akcióba lépett a bolgár munkásosztály, a bolgár nép. 1942-ben megalakult a Bolgár Kommunista Párt kezdeményezésére a Hazafias Arcvonal. A dolgozó tömegek aktivitása megnövekedett. 1942—43 telén a bolgár cári kormány kénytelen volt húsz ezres létszámú hadsereget bevetni a partizánok ellen.

A hitleri hordák visszavonulása következtében a partizánmozgalom egyre jobban szélesedett. Egy év múlva már száz ezres létszámú hadsereg harcolt a partizánok ellen.

A Hazafias Arcvonal motorja és irányítója a Bolgár Kommunista Párt volt, de harcaiba a többi antifasiszta párt is bekapcsolódott. Ez a vérrel megpecsételt szövetség tette lehetővé, hogy 1944 szeptember 9-én a bolgár nép felszabadult. Ezen a napon zúdultak le a partizán seregek hegyi rejtkehelyeikről a városokba és falvakba. A nép öröme leírhatatlan volt. Ez a felszabadult öröm meg-